

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

קרח

למה לא לובשים תכלת?

יצא לאור בתאריך:
כ"ו סיון תשס"ז

פרשה:
קרח

כותרת:
למה לא לובשים תכלת?

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

קרח

למה לא לובשים תכלת?

פרשת קרח

למה לא לובשים תכלת?

כל מי שמתעתד לקבל אזרחות אמריקנית, מוטל עליו ללמוד קצת את ההיסטוריה של ארצות הברית. בין הדברים לומדים גם על הדגל האמריקאי וחשיבותו ומה מסמלים הסמלים השונים שמתנוססים עליו; 50 הכוכבים שמופיעים על הדגל הם כנגד 50 מדינות; 13 קוים כנגד 13 הקולוניות שהיו בשעתו בארה"ב; וכן יש סיבה לצבעים אדום לבן וכחול שמופיעים עליו.

גם לעם היהודי במשך אלפי שנים יש דגל משלהם – "טלית", שהיא סימן ההיכר של יהודי. וכשם שבשעה שקוברים חייל אמריקאי עוטפים את הארון בדגל האמריקאי, ובישראל עוטפים אותו בדגל ישראל, וכך בכל מדינה, כמו כן יהודי, בשעה שקוברים אותו עוטפים אותו בטלית, כי זה מסמל אותו כיהודי.

בפרשת השבוע אנו מוצאים סיפור מעניין בקשר לסמל היהודי – הטלית.

מסופר שבשעה שקורח התחיל את המחלוקת כנגד משה רבינו הוא רצה להוכיח שמשו רבינו ממציא מעצמו את מצוות התורה והם לא מצוות של הקב"ה.

מספר המדרש: "קפץ קרח ואמר למשה טלית שכולה תכלת מהו שתהא פטורה מן הציצית, אמר לו חייבת בציצית, אמר לו קרח טלית שכולה תכלת אין פטרת עצמה ארבעה חוטיין פוטרים אותה... דברים אלו לא נצטוו עליהם ומלבד אתה בודאן, מיד צוה ועשו מאתיים וחמישים טליתות שכולן תכלת ונתעטפו בהן אותם מאתיים וחמישים ראשי סנהדראות שקמו על משה וקרח עשה להם משתה" (במד"ר י"ח ד').

הויכוח בין קורח למשה נסוב אפוא על טלית שכולה תכלת אם היא פטורה מציצית או לא.

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

קרח

למה לא לובשים תכלת?

בשבוע שעבר קראנו על מצות ציצית. התורה אומרת שכל המטרה של מצות ציצית היא בשביל "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם" – כל מטרתה של מצות ציצית – בשונה ממצוות אחרות – שהיא עשויה כדי להזכיר ליהודי את כל מצוות ה'.

נשאלת א"כ השאלה, כיצד יש בכוחה של הציצית להזכיר ליהודי את כל המצוות?

אומר רש"י על הפסוק (ט"ו ל"ה) "ועשו להם ציצית" – "דבר אחר ציצית על שם וראיתם אותו כמו מציץ מן החרכים", כלומר, שהשם ציצית הוא מלשון 'מציץ' – הבטה, כשיהודי מביט בציצית "וראיתם אותו" על ידי זה יהיה "וזכרתם את כל מצות ה'".

לאחר-מכן ממשיך רש"י על הפסוק הבא "וזכרתם את כל מצות ה'" ואומר ש"מנין גימטריא של ציצית שש מאות ושמונה חוטין וחמשה קשרים הרי תרי"ג" – הגימטריה של ציצית תזכיר ליהודי את קיום כל המצוות.

ולמרות כל זה, הרי זוהי הזכרה בדרך של רמז, ורמז דרמו. קשה לומר שיש כאן הזכרה ברורה ליהודי שכשיביט בציצית הוא ייזכר בכל מצוות התורה.

אולם יש פרט אחד בציצית שיש בכוחו להזכיר ליהודי את הקב"ה והוא התכלת שבציצית, כמו שהגמרא אומרת במס' סוטה (י"ז ע"א) "דתניא היה ר"מ אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין, מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד" – כלומר בשעה שיהודי מסתכל על התכלת שלו הוא נזכר בצבע השמיים שזה מזכיר לו את הקב"ה.

אנו מוצאים הלכה דומה בשולחן ערוך בהלכות תפילה (סי' צ סעיף ד) "צריך לפתוח פתחים או חלונות בבית הכנסת.. לפי שגורמין לו לכוין לבו שהוא מסתכל כלפי שמיים ולבו נכנע.. כשנתבטלה כוונתו ישא עיניו לשמיים לעורר הכוונה". והלכה זו מיוסדת על הגמרא במס' ברכות (ל"ד ע"ב) "אמר רבי יוחנן אל יתפלל אדם אלא בבית שיש שם חלונות", ואומר רש"י: "שגורמין לו שיכוין לבו שהוא מסתכל כלפי שמים ולבו נכנע".

פרייקט בחסות "משרד השלוחים"

יצא לאור בתאריך: כ"ו סיון תשס"ז
הדברים על אחריות הכותב בלבד

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

קרח

למה לא לובשים תכלת?

רואים אפוא מכאן שהשמיים וצבע השמיים יש בהם כדי להזכיר על הקב"ה. וא"כ נשאלת השאלה, אם יש בכוחו של התכלת להזכיר את קיומם של כל המצוות וזה נחשב לדבר העיקרי בציצית, מדוע יש להסתפק בחוט אחד של תכלת בלבד ולא יותר מזה? וזוהי למעשה היתה שאלתו של קורח: אם חוט אחד של תכלת פוטר את הציצית, אם הטלית כולה תכלת – ודאי שזהו עיקר הכוונה!

בכלל לאחר חורבן בית המקדש נעלם התכלת לאט לאט עד שנכחד, וכבר דורות רבים שאין לנו את התכלת. את הצבע הזה היו מייצרים מדג החלזון שהיה מופיע אחת לשבעים שנה בימה של ארץ ישראל. הדג הזה כבר לא נמצא יותר ולכן אין לנו היום את התכלת.

אולם לפני כמאה שנה בא האדמו"ר מראדזין וטען שהוא מצא את הדג הנכון שממנו ניתן לייצר את התכלת שעליו דיברה התורה והוא עשה 'קמפיין' שלם שכולם יחזרו ללבוש תכלת. אבל רוב הרבנים לא קיבלו את דבריו. לפני עשרים שנה באו יהודים מהמתנחלים והם טענו שאדמו"ר מראדזין אמנם טעה, אבל הם מצאו את הדג הנכון שזהו הדג האמיתי שממנו היו מייצרים את התכלת. לפועל רוב העם היהודי לא קיבל דברים אלו.

ונשאלת השאלה, הייתכן שיהודים בכל הדורות לא הפכו עולמות כדי לקיים את מצות התכלת?! והרי בכל מצוות התורה הלכו יהודים עד כדי מסירות נפש, ודוקא בענין העיקרי של התכלת – אנחנו לא מוצאים שהפריע ליהודים יותר מדי שאין התכלת בציצית! כולנו מכירים סיפורים על יהודים שמסרו את נפשם לקיים מצוות ד' מינים שהפכו עולמות כדי להשיג אתרוג, וכאן הם מוותרים על התכלת... אמנם נכון שאפשר לקיים את מצות ציצית בחוטים לבנים בלבד, אולם למרות זאת, ולו בשביל הידור מצוה, היו צריכים להשתדל בזה. ובפרט כאשר באים כאלה שטוענים שהם מצאו את הצבע הנכון של התכלת, מדוע שלא נשתמש בזה על הספק, שכן אפילו אם אין זה התכלת הנכון והאמיתי, הרי אין איסור בזה ומכלל ספק לא יצאנו בבחינת "אם לא יועיל – לא יזיק", וא"כ מדוע אין אנו מטילים את חוטי התכלת בציציות שלנו?!

בקבלה ובחסידות מוסבר שצבע הלבן וצבע התכלת מסמלים שתי תנועות בעבודת ה'; לבן מסמל את ספירת החסד – אהבה לקב"ה, ותכלת מסמל את ספירת הגבורה – יראה. וכפי שמבואר בלקו"ת בפי' קרח (עמ' 106) "והיינו כנגד בחי' ב' הדרגות דתכלת ולבן, שהתכלת הוא מבחי'

פרייקט בחסות "משרד השלוחים"

יצא לאור בתאריך: כ"ו סיון תשס"ז
הדברים על אחריות הכותב בלבד

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

קרח

למה לא לובשים תכלת?

הגבורה ונקי שמאלו ונקי שמאל דוחה", וכמו שמבאר בלקו"ת פי שלח (עמ' 86) "הוא ענין בחי תכלת ולבן שבציצית כי בחינת לבן מורה על האהבה כרשפי אש וחכמה היא בחי יראה עילאה", וממשיך ואומר: "וענין הזכירות הם ב' בחינות כנגד תכלת וכנגד לבן, כנגד תכלת יזכור על מצות לא תעשה שהיראה היא מקור לשמירת מל"ת ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים, וכנגד לבן יזכור על מצות עשה ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים".

בכלל, צבע התכלת הוא צבע כחול עז, כמעט שחור, וזה מסמל חושך ולילה, כפי שרש"י אומר בסוף פי שלח עה"פ (ט"ו מ"א) "פתיל תכלת על שם שכול בכורות.. ומכתם היתה בלילה וכן צבע התכלת דומה לצבע הרקיע המשחיר לעת ערב".

זאת אומרת שצבע התכלת מזכיר את הצרות ואת הלילה והחושך, ולעומתו צבע לבן מסמל אור ויום. וכמו שמוצאים במסכת ברכות (דף נ"ח ע"ב) שיש סוגיה שלימה על חלומות, ועל הרבה דברים הגמרא אומרת שאם אדם ראה אותם בחלום סימן יפה לו, ולבסוף אומרת הגמרא "כל מיני צבעונין יפה לחלום חוץ מן התכלת" – כל הצבעים טובים מלבד התכלת. נמצאנו אפוא למדים שהתכלת מרמז ומסמל ענין של גבורה, וזה מתאים לדברי הגמרא במסכת סוטה שאומרת שתכלת מזכיר את כיסא הכבוד, וכיסא הכבוד הוא הרי כיסא דין ומשפט.

ועל כך אומר הרבי (לקו"ש ח"ח עמ' 101) "שמזה שהיום אין תכלת וכל השמונה חוטין כולם לבן – זהו הוראה שעיקר העבודה זהו בקו האהבה ובפרט עפ"י פנימיות התורה שרשב"י אומר "אנן בחביבותא תליא מילתא".

כלומר, עם ישראל ראה שלא ניתן להשיג את צבע התכלת וראה בזה הוראה ברורה שהעבודה בזמן הגלות צריכה להיות בקו החסד והאהבה ואין מה להתעסק עם יראה וגבורות. היום צריך ללמד את הילדים שלנו יהדות מתוך אהבה, שהם ירצו להיות יהודים בקו החסד, ולא לצעוק עליהם, כשיטת בית הלל ולא כשיטת בית שמאי. וזהו א"כ הטעם הפנימי מדוע לא השתדלו במיוחד לקיים את מצות התכלת, שכן הכוונה הפנימית בזמן הגלות היא "אנן בחביבותא תליא מילתא".

פרייקט בחסות "משרד השלוחים"

יצא לאור בתאריך: כ"ו סיון תשס"ז
הדברים על אחריות הכותב בלבד